

ใคร่ครวญ มองย้อนสะท้อนตน

งานประจำชั้น ชั้น

หยุด และ พังเสียง

โดย รุ่งนภา พานิชนอก (ครูกุ่ม)

ครูประจำชั้น 1ห้อง3

บันทึกการใคร่ครวญตนเอง

จากการสังเกตพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันการมีกฎกติกาเป็นเรื่องสำคัญและการดูแลกำกับตัวเองในการอยู่ร่วมกันก็เป็นเรื่องที่ต้องทำได้เช่นกัน หลังจากที่ครูและนักเรียนได้อยู่ร่วมกันสักระยะหนึ่งทำให้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนที่แตกต่างกันไปกันไป ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่ดีและควรปรับปรุงและต้องเป็นหน้าที่ของครูและเด็กจะต้องหาคุณลักษณะที่ดีของการอยู่ร่วมกันและแน่นอนเมื่อก่อนจะเป็นหน้าที่ของครูในการสร้างกฎกติกาในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้ทำตามเงื่อนไข ข้อตกลง ฉันคิดทบทวนตนเอง ว่าฉันต้องทำอะไร เพราะฉันค่อนข้างจะใจร้อน อยากได้คำตอบเร็วๆ บางครั้งจะหงุดหงิดในการรอ แต่ครั้งนี้ฉันจะใจเย็นให้มากขึ้น รอคอยฟังคำตอบจากเด็กๆ จะสร้างข้อตกลงจากเมื่อก่อนครูเป็นคนคิดและครูสร้างขึ้นเอง ครูจึงคิดว่าให้เด็กเป็นคนตั้งกติการ่วมกันและนำมาใช้คงจะดีกว่าที่ครูเป็นคนคิดและบอกให้เด็กทำตามที่ครูอยากได้

หลังจากที่ครูยอมเปลี่ยนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในกิจกรรมวงกลม

เป็นความจริงคือ หน้าที่ของครู เป็นผู้นำของวงกลม เป็นผู้บอกกล่าว สิ่งที่ครูอยากให้เกิดขึ้นในห้องเรียนเช่น ครูจะบอกว่ามาโรงเรียนเด็กควรจะดูแลตนเองอย่างไรทุกอย่างกฎกติกา ครูต้องเป็นคนคิดขึ้นมา แต่ครูยังไม่ได้ให้เด็ก แสดงความคิดเห็น หรือ รับฟังข้อคิดเห็นที่เด็ก ๆ มีอยู่ ถึงครูจะให้โอกาสเด็ก แต่ครูก็มีข้อกำหนดอยู่ในใจแล้ว การที่นั่งเป็นวงกลมทุกครั้งจะมีการพูดคุยถึงเรื่องราวต่าง ๆ เช่นการเล่นผิควี ครูจะบอกการเล่นที่ถูกต้องให้ แต่ครูยังไม่ได้ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น หรือ เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา เพื่อไม่ให้เกิดเรื่องราวขึ้นอีกต่อไป จึงเห็นได้ว่าครูมีหน้าที่อันสำคัญ เป็นคนพูดบอกกล่าว เป็นส่วนใหญ่ จนต้องมานั่งคิดว่า ฉันเป็นครูที่พูดเยอะไปหรือเปล่านะ ทำไม เรื่องราวที่เกิดขึ้น จากตัวของเด็ก ๆ เอง ไม่ให้เด็กเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างกฎกติกา หรือ หาข้อสรุปแนวทางจากการลดปัญหา หรือ เรื่องราวที่เกิดขึ้น จากตัวของเด็ก ๆ บ้าง ทำให้ฉันได้มองหาวิธีและแนวทางในการลดบทบาทของตัวของลง ในฐานะที่เราเป็นครูมองเห็นเด็กแต่ละคนต้องชัดเจน ให้เวลาไม่ต้องเร่งรีบ เร่งเวลา เหมือนก่อน ครูใจเย็นลง รอนานอีกนิด ให้เด็กๆ จัดลำดับความคิด พวกเขาจะมองไปรอบๆ โดยใช้สายตาเมื่อเห็นคนอื่น ๆ เริ่มนิ่ง เขาจะกำกับตนเองให้นิ่งลง จัดตัวเองเกี่ยวกับท่านั่งได้สงบและพร้อมมากขึ้น

นักเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เสียงของนักเรียนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

จากเหตุการณ์ที่ครูจะลดบทบาทของตัวเองลง ครูให้เด็ก ๆ นั่งวงกลมเหมือนเช่นเคย เมื่อครูยอมหยุดใช้สัญญาณน้อยครั้งลง สงบมากขึ้น รอคอย ใช้สายตาในการมองลดการใช้เสียงลง เด็ก ๆ ก็เปลี่ยนแปลงตัวเองไปเหมือนกัน ในวันนั้นครูมีเรื่องชวนเด็ก ๆ คิดเนื่องจากในห้องเรียนมีการ แบ่งกลุ่มเด็ก ๆ เพื่อสร้างกลุ่มเพื่อนเอาไว้คอยช่วยเหลือกัน เวลาเพื่อนถูกแกล้ง ครูจึงนำเรื่องของการตั้งกลุ่มนำมาแลกเปลี่ยนถึงแนวทางในการสร้างกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนว่าทำไมนะถึงเกิด การสร้างกลุ่มมาปกป้องตัวเองมีใครเกรรีเปล่านะ ครูจึงนำเรื่องเข้าสู่วงกลมให้เด็ก ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน เนื่องจากมีหัวหน้ากลุ่มครูจึงถามว่า การที่เด็ก ๆ จะเลือกหัวหน้าเขาจะมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง หลายคนเสนอ มาว่า ตั้งใจเรียน กำกับตัวเองได้ดี ไม่มีงานค้าง มาโรงเรียนแต่เช้า พอครูถามว่า หัวหน้ากลุ่มของเรามีคุณสมบัติอะไรบ้าง สมาชิกกลุ่มบอกว่าที่เพื่อนเสนอมายังไม่มีเลยครับ นั่นจึงเป็นที่มาของการเปลี่ยนแปลงกลุ่มในการทำความดี สิ่งที่กลุ่มนี้ได้เปลี่ยนคือ เปลี่ยนเป้าหมายมาเป็นการสร้างความดี โดยการเก็บขยะแทนและหยุดการสร้างกลุ่มเพื่อปกป้องตนเองจากการถูกแกล้ง มีเพื่อน ๆ ในห้องเรียนกันหลายคน นี่คือการเปลี่ยนแปลงความคิดและการกระทำของเด็ก ๆ ฉันจึงคิดเหมือนกันว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ปัญหาการทะเลาะกันลดลงไปมากมาย ครูได้ลดการรับฟังเรื่องราวที่กวนใจลงไปมากทีเดียวเนื่องจากเด็ก ๆ สามารถดูแลจัดการตนเองได้ดีขึ้นเพราะครูได้เปลี่ยนแปลงและลดบทบาทตัวเองลง

ฉันต้องปรับปรุงตัวเองอย่างไรเพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาคิด

ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของฉันคือให้เด็ก ๆ นั่งเป็นวงกลม โดยมีครูเป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยในเรื่องของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในห้อง คือ การข่มขู่เพื่อน เช่น ถ้าไม่ทำตามจะไม่รักและไม่เล่นด้วย ครูเลยชวนคิดถึงเพื่อนที่ดีที่เราอยากเล่นด้วยควรจะเป็นอย่างไร เด็ก ๆ ได้แลกเปลี่ยนจนได้ข้อคิดเห็นมากพอที่จะทำให้เด็ก ๆ ทั้งห้องมองออกว่า เพื่อนที่ดีจะต้องเป็นอย่างไร หลังจากนั้นถ้าหากเกิดการตำหนิเพื่อน หรือ ข่มขู่เพื่อนก็ไม่มีเพราะ เด็ก ๆ จะ

รู้ว่าการกระทำแบบไหนของเพื่อนที่ควรเชื่อฟัง ทำให้ปัญหานี้ ของห้องเรียนลดลงไป เด็ก ๆ จะ
ได้รู้จักการรักษาสิทธิและการปกป้องตนเอง ได้ดีขึ้นและที่เปลี่ยนแปลงคือวงกลมสงบขึ้น มีผู้ฟัง
และมีผู้พูดอย่างชัดเจน

ฉันจะต้องคิดหาวิธีตั้งคำถามแบบไหน

จากสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอีกอย่างหนึ่งก็คือ การอยากได้สิทธิของเพื่อนในแบบที่ตนเองยังไม่มี
โดยการไปขอหรือแลกเปลี่ยนกัน ถ้าเพื่อนไม่ให้ก็บอกว่า จะไม่รักไม่เล่นด้วย หรืองก ฉันจึง ตั้ง
ถามว่าเมื่อเกิดเรื่องแบบนี้จะทำอย่างไร เด็ก ๆ ให้เอามาคืนและตั้งข้อตกลงเพื่อให้คนที่อยากได้สิ
ที่เหมือนเพื่อนแต่ตนเองไม่มีจะทำอย่างไร มินมิน บอกว่าให้ถามว่าชื่อมาจากไหน จะให้แม่ชื่อ
ให้ บุญญาบอกว่าให้ถ่ายรูปแล้วส่งไปให้ แม่จะได้เห็นภาพและอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การใช้
คำพูดเมื่อต้องการหรืออยากได้ของของเพื่อน เราควรจะใช้คำพูดอย่างไร คำพูดอย่างไร เด็ก ๆ ได้
ร่วมกันแชร์ถึงคำพูดที่ไม่เหมาะสม และจะทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดี ครูจึงหาวิธี โดยให้เด็ก ๆ ได้มี
ส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ดินสอ เสนอว่า เพื่อนที่ชอบว่าคนอื่นจะไม่มีคนรัก และไม่มีเพื่อน
อยากเล่นด้วยถ้าไม่ปรับเปลี่ยนตัวเอง หลังจากที่เกิดปัญหากับเด็กและให้เด็ก ๆ เป็นคนช่วยใน
การแก้ปัญหา แล้วจากนั้น เรื่องการอยากได้ของเพื่อนก็หมดไปทำให้ครูมองว่า ตอนนั้นเด็ก ๆ
บางคนยังไม่มีทางออกว่าอยากได้จะต้องทำอย่างไร การที่มีเพื่อนช่วยแลกเปลี่ยนจึงทำให้
มองเห็นช่องทางในการจัดการตนเองได้ ทำให้ฉันเข้าใจได้ว่าปัญหาทุกอย่างเล็ก ๆ นั้นแหละ
หาทางออกและช่วยกันได้โดยที่ครูไม่ต้องตั้งคำถาม หรือ หาข้อแก้ไขไปคนเดียว ให้เด็ก ๆ มี
ส่วนร่วมในการมองปัญหา และแก้ปัญหาร่วมกันโดยที่ครูไม่ต้องใช้คำพูดที่มากมาย

คำตอบของเด็ก ๆ เป็นเรื่องที่คุณอยากได้ยินการสะท้อนความคิดของคุณและนักเรียนใหม่

จากการที่ครูให้นักเรียนได้รับรู้ถึงเรื่องราว ที่เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ การแก้ไขปัญหาหรือการป้องกัน
เรื่องราวต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ หรือ การสร้างเรื่องราวดี ๆ ที่ควรให้ห้องเรียนของเรามีถึงแม้ว่า
ครูจะรู้ว่าต้องทำอย่างไร และมีคำตอบอยู่ในใจแล้วแต่ครูอยากได้คำตอบ หรือ ข้อคิดวิธีการมา
จากตัวเด็ก ๆ ครูต้องอดทนรอ เพื่อให้ได้สิ่งที่ครูและเด็ก ๆ ต้องการ ถ้าเป็นเมื่อก่อนฉันคงบอก
ข้อตกลง กติกา และสิ่งที่เด็ก ๆ ต้องทำไปแล้วแต่ตอนนี้ ฉันเปลี่ยนแปลงตัวเองเพียง อดทน รอ
คอย และรับฟังให้มาก ฉันสามารถได้รับคำตอบที่ฉันต้องการที่มาจากเด็ก ๆ เป็นคนคิดออกมา

และนำมาใช้เป็นข้อตกลงร่วมกันเวลาเกิดข้อขัดแย้งกัน ครูก็หยิบยกเอากฎกติกาที่เด็ก ๆ ได้ตกลง
ร่วมกันนำมาใช้ ทำให้ครูมีความมั่นใจไม่ได้ยากอย่างที่คิดนะ เรายอมเปลี่ยนแปลงตัวเองให้รู้จัก
ยั้งยั้ง รอคอย รอคำตอบจากเด็ก ๆ เราจะได้พบกับคำตอบที่เราอยากได้ และ ครูก็ยอมรับได้ว่า
เด็กตัวเล็ก ๆ นี้แหละ สามารถช่วยหาแนวทางในการแก้ปัญหาและป้องกัน รวมถึงจดจำข้อตกลง
กติกาต่างๆ ได้ดีทีเดียว

ผู้บันทึก

รุ่งนภา พานิชนอก